

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē yuddhakāṇḍē

॥ *saptapañcāśaḥ sargaḥ* ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ saptapañcāśaḥ sargaḥ ॥

rāvaṇājñayā prahastasya vipulasainyēna saha yuddhāya
prasthānam

akampanavadhaṃ śrutvā
kruddhō vai rākṣasēśvaraḥ ।
kiñcid dīnamukhaścāpi
sacivāṃstānudaikṣata ॥ 6.57.1 ॥

sa tu dhyātvā muhūrtaṃ tu
mantribhiḥsaṃvicārya ca ।
tatastu rāvaṇaḥ pūrva -
divasē rākṣasādhipaḥ ।
purīṃ pariyayau laṅkāṃ
sarvān gulmānavēkṣitum ॥ 6.57.2 ॥

tāṃ rākṣasagaṇairguptāṃ
gulmairbahubhirāvṛtām ।
dadarśa nagarīṃ rājā
patākādhvajamālinīm ॥ 6.57.3 ॥

ruddhāṃ tu nagarīm dṛṣṭvā
 rāvaṇō rākṣasēśvaraḥ |
 uvācātmahitaṃ kālē
 prahastaṃ yuddhakōvidaṃ || 6.57.4 ||

purasyōpaniviṣṭasya
 sahasā pīditasya ha |
 nānyayuddhāt prapaśyāmi
 mōkṣaṃ yuddhaviśārada || 6.57.5 ||

ahaṃ vā kumbhakarṇō vā
 tvaṃ vā sēnāpatirmama |
 indrajid vā nikumbhō vā
 vahēyurbhāramīdṛśam || 6.57.6 ||

sa tvaṃ balamataḥ śīghra -
 mādāya pariḡṛhya ca |
 vijayāyābhiniryāhi
 yatra sarvē vanaukasaḥ || 6.57.7 ||

niryāṇādēva tūrṇaṃ ca
 calitā harivāhinī |
 nardatāṃ rākṣasēndrāṇāṃ
 śrutvā nādaṃ draviṣyati || 6.57.8 ||

capalā hyavinītāśca
 calacittāśca vānarāḥ |
 na sahiṣyanti tē nādaṃ
 siṃhanādamiva dvipāḥ || 6.57.9 ||

vidrutē ca balē tasmin
 rāmaḥ saumitriṇā saha |
 avaśastē nirālambaḥ
 prahasta vaśamēṣyati || 6.57.10 ||

āpatsaṃśayitā śrēyō
 nātra niḥsaṃśayīkṛtā |
 pratilōmānulōmaṃ vā
 yat tu nō manyasē hitam || 6.57.11 ||

rāvaṇēnaivamuktastu
 prahastō vāhinīpatiḥ |
 rākṣasēndramuvācēda -
 masurēndramivōśanā || 6.57.12 ||

rājan mantritapūrvam naḥ
 kuśalaiḥ saha mantribhiḥ |
 vivādaścāpi nō vṛttaḥ
 samavēkṣya parasparam || 6.57.13 ||

pradānēna tu sītāyāḥ
 śrēyō vyavasitaṃ mayā |
 apradānē punaryuddham
 dṛṣṭamēva tathaiva naḥ || 6.57.14 ||

sō'ham dānaiśca mānaiśca
 satataṃ pūjitastvayā |
 sāntvaiśca vividhaiḥ kālē
 kiṃ na kuryāṃ hitaṃ tava || 6.57.15 ||

nahi mē jīvitam rakṣyam
 putradāradhanāni ca |
 tvam paśya mām juhūṣantam
 tvadarthē jīvitam yudhi || 6.57.16 ||

ēvamuktvā tu bhartāram
 rāvaṇam vāhinīpatiḥ |
 uvācēdam balādhyakṣān
 prahastaḥ purataḥ sthitān || 6.57.17 ||

samānayata mē śīghram
 rākṣasānām mahābalam |
 madbāṇānām tu vēgēna
 hatānām ca raṇājirē || 6.57.18 ||

adya tṛpyantu māṃsādāḥ
 pakṣiṇaḥ kānanaukasām |
 tasya tad vacanam śrutvā
 balādhyakṣā mahābalāḥ || 6.57.19 ||

balamudyōjayāmāsu -
 stasmin rākṣasamandirē |
 sā babhūva muhūrtēna
 bhīmairnānāvidhāyudhaiḥ || 6.57.20 ||

laṅkā rākṣasavīraistai -
 rgajairiva samākulā |
 hutāśanam tarpayatām
 brāhmaṇāṃśca namasyatām || 6.57.21 ||

ājyagandhaprativahaḥ
 surabhirmārutō vavau |
 srajaśca vividhākārā
 jagṛhustvabhimantritāḥ || 6.57.22 ||

saṅgrāmasajjāḥ saṃhṛṣṭā
 dhārayan rākṣasāstadā |
 sadhanuṣkāḥ kavacinō
 vēgādāplutya rākṣasāḥ || 6.57.23 ||

rāvaṇaṃ prēkṣya rājānaṃ
 prahastaṃ paryavārayan |
 athāmantrya tu rājānaṃ
 bhērīmāhatya bhairavām || 6.57.24 ||

ārurōha rathaṃ yuktaḥ
 prahastaḥ sajjakalpitaṃ |
 hayairmahājavairyuktaṃ
 samyaksūtaṃ susaṃyatam || 6.57.25 ||

mahājaladanirghōṣaṃ
 sākṣāccandrārkaśvaram |
 uragadhvajadurdharṣaṃ
 suvarūthaṃ svapaskaram || 6.57.26 ||

suvarṇajālasaṃyuktaṃ
 prahasantamiva śriyā |
 tatastaṃ rathamāsthāya
 rāvaṇārpitaśāśanaḥ || 6.57.27 ||

laṅkāyā niryayau tūrṇaṃ
 balēna mahatā vṛtaḥ |
 tatō dundubhinirghōṣaḥ
 parjanyaṇinadōpamaḥ |
 vāditrāṇāṃ ca ninadaḥ
 pūrayanniva mēdinīm || 6.57.28 ||

śuśruvē śaṅkhaśabdaśca
 prayātē vāhinīpatau |
 ninadantaḥ svarān ghōrān
 rākṣasā jagmuragrataḥ || 6.57.29 ||

bhīmarūpā mahākāyāḥ
 prahastasya puraḥsarāḥ |
 narāntakaḥ kumbhahanu -
 rmahānādaḥ samunnataḥ |
 prahastasacivā hyētē
 niryayuh parivārya tam || 6.57.30 ||

vyūdhēnaiva sughōrēṇa
 pūrvadvārāt sa niryayau |
 gajayūthanikāśēna
 balēna mahatā vṛtaḥ || 6.57.31 ||

sāgarapratimaughēna
 vṛtastēna balēna saḥ |
 prahastō niryayau kruddhaḥ
 kālāntakayamōpamaḥ || 6.57.32 ||

tasya niryāṇaghōṣēṇa
 rākṣasānāṃ ca nardatām |
 laṅkāyāṃ sarvabhūtāni
 vinēdurvikṛtaiḥ svaraiḥ || 6.57.33 ||

vyabhramākāśamāviśya
 māṃsaśōṇitabhōjanāḥ |
 maṇḍalānyapasavyāni
 khagāścakrū ratham prati || 6.57.34 ||

vamantyaḥ pāvakajvālāḥ
 śivā ghōrā vavāśirē |
 antarikṣāt papātōlkā
 vāyuśca paruṣaṃ vavau || 6.57.35 ||

anyōnyamabhisaṃrabdhā
 grahāśca na cakāśirē |
 mēghāśca kharanirghōṣā
 rathasyōpari rakṣasaḥ || 6.57.36 ||

vavarṣū rudhiraṃ cāsyā
 siṣicuśca puraḥsarān |
 kētumūrdhani ḡdhrastu
 vilīnō dakṣiṇāmukhaḥ || 6.57.37 ||

nadannubhayataḥ pārśvaṃ
 samagrāṃ śriyamāharat |
 sārathērbahuśaścāsyā
 saṅgrāmamavagāhataḥ || 6.57.38 ||

pratōdō nyapataddhastāt
 sūtasya hayasādinaḥ |
 niryāṇaśrīśca yā ca syād
 bhāsvarā ca sudurlabhā || 6.57.39 ||

sā nanāśa muhūrtēna
 samē ca skhalitā hayāḥ |
 prahastaṃ taṃ hi niryāntaṃ
 prakhyātaguṇapauruṣam |
 yudhi nānāpraharaṇā
 kapisēnābhyavartata || 6.57.40 ||

atha ghōṣaḥ sutumulō
 harīṇāṃ samajāyata |
 vṛkṣānārujatāṃ caiva
 gurvīrvai grhṇatāṃ śilāḥ || 6.57.41 ||

nadatāṃ rākṣasānāṃ ca
 vānarāṇāṃ ca garjatām |
 ubhē pramuditē sainyē
 rakṣōgaṇavanaukasām || 6.57.42 ||

vēgitānāṃ samarthānā -
 manyōnyavadhakākṣiṇām |
 parasparaṃ cāhvayatām
 ninādaḥ śrūyatē mahān || 6.57.43 ||

tataḥ prahastaḥ kapirājavāhinī -
 mabhipratasthē vijayāya durmatih |

vivṛddhavēgāṃ ca vivēśa tāṃ camūṃ

yathā mumūrṣuḥ śalabhō vibhāvasum || 6.57.44 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē

yuddhakāṇḍē saptapañcāśaḥ sargaḥ ||